

Miljö- och energidepartementet

103 33 Stockholm

Stockholm, 2017-06-20

Remiss

Remiss av utredningen om Styrmedel för att förebygga uppkomst av avfall i syfte att främja en cirkulär ekonomi, dir. 2016:3

M2017/00779/Ke

Sammanfattning

KTH *tillstyrker* flera av utredningens förslag avseende regelförenkling och tydliggörande av olika aktörers uppdrag för att minimera de juridiska och ekonomiska hinder som finns för omställningen till en cirkulär ekonomi.

KTH *anser* att det i utredningen inte berörs i tillräcklig utsträckning hur företag som tillverkar produkter ska utvecklas för att anpassas till en cirkulär ekonomi. Det finns hinder både i kompetens och i strukturer för att företag ska kunna ställa om till en cirkulär ekonomi.

KTH *anser* att en av de största utmaningarna för att få en omställning till en cirkulär ekonomi, är att få till stånd den beteendeförändring som krävs av olika samhällsaktörer. KTH *anser* att det behöver beskrivas tydligare i utredningen hur dessa frågor ska beaktas i den tidbegränsade nationella delegationens uppdrag och i de förslag som föreslås av utredningen.

Synpunkter på förslagen**Nationell samverkan och en delegation för cirkulär ekonomi**

KTH *tillstyrker* utredningens förslag att omställningen till en cirkulär ekonomi behöver lyftas av regeringen till en strategisk nivå för nationell samverkan mellan stat, näringsliv, regioner, kommuner, forskning och civilsamhälle. Det föreslås ske genom att en tidsbegränsad delegation för cirkulär ekonomi inrättas direkt under Näringsdepartementet med representation på högsta nivå från politik, näringsliv och andra aktörer.

KTH *föreslår* att det i samband med åtgärder för nationell samverkan bör ges ett särskilt fokus av åtgärder för en omställning till en cirkulär ekonomi inom tillverkningsindustrin där tillverkningsystem ska utvecklas för att producera långvariga produkter av hög kvalitet avsedda för återanvändning och återvinning.

KTH *anser* därför att det är värt att investera i att skapa ett rikstäckande nätverk av kompetenscenter för cirkulära produkttjänstesystem. Dessa centra ska fungera

KTH

Brinellvägen 8 | 100 44 Stockholm

Vxl 08 790 60 00 | rektor@kth.se | www.kth.se

genom en samproduktionsmodell där industrin, forskargruppen och samhället (kommuner och städer inklusive enskilda konsumenterna) ska samarbeta för att skapa servicebaserade system för att ersätta de klassiska ägarmodellerna.

KTH *anser* det vara av vikt att utredningen beskriver hur det fortsatta arbetet avseende den nationella samverkan kommer att ske mellan olika aktörer efter att den tidsbegränsade delegationen upphör. Syftet är att säkerställa att arbetet med övergång till en cirkulär ekonomi inte avstannar.

KTH *tillstyrker* att samverkan på nationell nivå bör syfta till såväl stärkt svensk konkurrenskraft som global hållbarhet och utformas som en del av näringspolitiken, och det svenska genomförandet av FN:s Agenda 2030. KTH *anser* att det i ovanstående meningen bör läggas till att utformningen också ska ske som en del av miljöpolitiken och inte endast näringspolitiken, då en grundförutsättning för en cirkulär ekonomi är en effektivare användning av naturresurser.

KTH *anser* att det tydligare bör framgå hur delegationen ska arbeta med frågor kring beteendeförändring, då det är en av de största utmaningarna för att få en omställning till en cirkulär ekonomi. KTH *anser* att utbildning för cirkulär ekonomi från skolan till universitetsnivå bör utvecklas för att förbereda de yngre generationerna att medverka i övergången från linjär till cirkulär ekonomi.

Skatteväxling – möjliga vägar framåt

KTH *tillstyrker* att skatteväxling är ett av flera lämpliga styrmedel för att ställa om till en cirkulär ekonomi. Det behöver dock utredas vidare för att belysa de hinder som finns och utveckla förslag på konkreta åtgärder utifrån de förslag som diskuteras avseende skatteväxling.

KTH *anser* att den finansiella sektorns engagemang för att stödja initiativ för cirkulär ekonomi, särskilt i entreprenörsverksamhet, är avgörande för omställningen till en cirkulär ekonomi. De cirkuläreconomiska initiativen anses vara högriskinvesteringar på grund av långfristig återbetalningstid. Aktuella finansiella instrument fokuserar i huvudsak på företagets kortfristiga återbetalningstid. KTH *anser* att denna situation kan begränsa företagets tillgång till finansiella resurser, och därmed behöver det utvecklas investeringsmekanismer som stöds av lämpliga politiska och rättsliga åtgärder.

KTH *anser* det vara av vikt att omdefiniera begreppet "värde" kopplat till cirkulär ekonomi. En ny definition av värdetillägget bör ta hänsyn till både den ekonomiska och ekologiska påverkan av industriella aktiviteter.

KTH *anser* att det behöver utvecklas nyckelprestandaindikatorer (KPI) för cirkulär ekonomi när det gäller att mäta cirkulär prestation hos industrier, statliga myndigheter, kommuner och andra berörda samhällsaktörer.

Öka tillgängligheten av bilpooler

Utredningen föreslår en ökad tillgänglighet av bilpooler genom att ta fram förslag på lagstadgade kriterier för vad som anses med allmänt tillgängliga bilpoolsfordon, vilka sedan kan användas som grund för statliga eller lokala främjandeåtgärder.

Bilpooler faller under kategorin delningsekonomi. Eftersom det har sin egen karaktär när det gäller värderingsmodeller, värdekedjor, intressenter, regler och

sociala konsekvenser är det viktigt att det anses vara ett paradigmskifte i sig. Även om det kan vara ett positivt bidrag till det övergripande målet för cirkulär ekonomi, framstår det som ett användbart och viktigt resurseffektivitetsinitiativ, men utan bindande hänsyn till återanvändning av utjämnta resurser, ett avgörande element i cirkulär ekonomins paradigmskifte.

KTH *anser* att utredningen inte har beaktat i tillräcklig utsträckning om bilpooler verkligen reducerar antalet bilar och att bilpooler är ett verkningsfullt styrmedel. Det finns risker med delningsekonomin som i miljösammanhang ibland bortses ifrån. Bilpooler behöver inte säkerligen reducera antalet bilar utan kan till och med vara ett sätt för de som inte alls använder personbilar idag att börja göra det.

Inför ett hyberavdrag

KTH tillstyrker utredningens förslag om att införa för hushållen en skattereduktion när de reparerar eller hyr konsumentprodukter eller köper tjänster för att sälja vidare begagnade produkter. KTH *anser* dock att det finns en risk för att en omfattande administration med att kontrollera att de tjänster som utförs verkligen omfattas av skattereduktion och att det kan bli svåra gränsdragningar avseende vad som ska omfattas av skattereduktionen.

Underlätta för hushållen att förebygga avfall

KTH *tillstyrker* utredningens förslag avseende de åtgärder som föreslås för att underlätta för hushållen att förebygga avfall. KTH *anser* att utredningen bör föreslå att det på kommunal nivå bör tillsättas en motsvarande delegation som föreslås på nationell nivå, i syfte att skapa samverkan mellan olika aktörer inom kommunen.

Förebygga avfall i statliga och kommunala verksamheter

KTH *instämmer* med utredningen att kommuner och statliga myndigheter har ett särskilt ansvar att förebygga avfall i sin verksamhet, dels som förebild för privatpersoner och företag, dels som användare av skattemedel.

KTH *tillstyrker* utredningens förslag att myndigheter genom miljöledningsförelagningen ges en skyldighet att förebygga avfall från sin verksamhet. Det förutsätter att Naturvårdsverket får i uppdrag att ta fram en gemensam vägledning för samtliga statliga myndigheters arbete med att förebygga uppkomsten av avfall och redovisa det till Naturvårdsverket i enlighet med miljöledningsförelagningen.

Stärk rätten att reklamera undermåliga produkter

KTH tillstyrker utredningens förslag att Sverige bör verka för regler som styr till mer hållbar produktdesign. KTH *anser* att som ett led i detta bör regeringen verka för att skifta bevisbördan i reklamationsrätten, genom att förlänga perioden då säljaren har bevisbördan från nuvarande sex månader till två år.

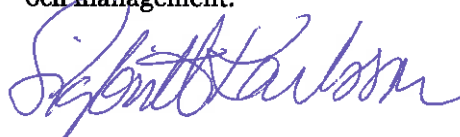
KTH *anser* att dock att det i utredningen inte berörs i tillräcklig utsträckning hur företag som tillverkar produkterna ska utvecklas för att anpassas till en cirkulär ekonomi. Fokus ligger i utredningen i stor utsträckning på konsumtionssteget. Det finns hinder både i kompetens och i strukturer för att företag ska kunna ställa om till en cirkulär ekonomi. Det är när produkter utvecklas som deras miljöbelastning

bestäms och om de ska ingå i en delningsekonomi, ha lång livslängd eller bestå av återtagbara delar/återvinningsbara material.

Stärk förtroendet och öka rättssäkerheten inom begagnathandel och delning

KTH *tillstyrker* utredningens förslag att Regeringen bör verka för att stärka förtroendet och rättssäkerheten vid handel med begagnade produkter och delning av produkter. De är av vikt att utveckla regelverk som ger en trygghet åt de olika aktörer som agerar in begagnathandel och inom delningsekonomin.

Remissvaret har utarbetats av Kristina von Oelreich, hållbarhetschef universitetsförvaltningen, Sofia Ritzén, professor i integrerad produktutveckling och Amir Rashid, lektor på industriell produktion, båda vid skolan för industriell teknik och management.

Sigbritt Karlsson
Rektor